01/07/2021

Η εμπειρική θεολογία της Γερόντισσας Ευλαμπίας Ρωμανίδου, μητέρας του πατρός Ιωάννη Ρωμανίδη

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Μόρφου

- **Του Πανιερώτατου Μητροπολίτη Μόρφου κ. Νεόφυτου**

Μου είπε κάποτε ένας άνθρωπος του Θεού από την Κύπρο, βοσκός στο επάγγελμα, που κατά τη γνώμη μου έχει ανάλογη πνευματική κατάσταση με τον μακαριστό όσιο Γέροντα Αναστάσιο Κουδουμιανό· «Δεσπότη μου, να γονατάς και να παρακαλείς να σου δώσει ο Θεός βεβαίαν πίστιν». Και τον ρωτώ: «Πώς αποκτιέται η βεβαία πίστη»; Και μου απαντά· «Ε!... Όταν καθήσει ο νούς στην καρδιά. Δεν θυμάσαι τι σου έλεγεν η μάνα σου, όταν έκανες αταξίες»;

«Τι μου έλεγε;», του λέω. Και ακούστε την απάντηση, που ίσως προκαλέσει γέλιο, αλλ᾽ έχει μεγάλο θεολογικό και νηπτικό βάθος. Μου λέει: «Δεν σου έλεγε, ‘‘είναι ο

νους σου, γιέ μου, και ξεκόλλησε’’; Από πού ξεκόλλησε; Από την καρδία, που με κόπο έβαλες τον νουν στην καρδία. Αλλά, εύκολα αιχμαλωτίζεται ο νους που δεν βρίσκεται στην καρδία από τα αισθητά του κόσμου τούτου». Και αυτά τα λέει ένας βοσκός, αλλά με εμπειρία του Αγίου Πνεύματος.

Αυτή λοιπόν η αγιοπνευματική εμπειρία της κατά χάριν θεώσεως των αγιασμένων ανθρώπων του Θεού και η φωτισμένη από το Άγιο Πνεύμα δογματική διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας μας, σαν ένα και το αυτό αποκαλυπτικό θείο γεγονός, διαποτίζει όλη την ακαδημαική εργασία του πατρός Ιωάννη Ρωμανίδη.

Ακούστε, τι γράφει εκ παραλλήλου ο π. Ιωάννης:

«Η αρχή της θεραπείας του νοός, που λέγεται κάθαρσις, είναι η εκδίωξις από αυτόν όλων των λογισμών, καλών και κακών. Όταν η εκκένωσις αυτή συνδυάζεται με την κάθαρσιν των παθών και ορθήν περί Θεού πίστιν, ο νούς επιστρέφει εις την καρδίαν και δέχεται το Πνεύμα το Άγιον, αποστελλόμενον από τον Πατέρα και τον Υιόν και προσευχόμενον αδιαλείπτως. Τότε, κατά τους Πατέρας, γίνεται κανείς ναός του Αγίου Πνεύματος και μέλος του σώματος του Χριστού. Η νοερά ευχή λέγεται μονολόγιστος, αφού ο μόνος λογισμός που κατέχει τον νουν είναι η αέναος μνήμη του Θεού».

Θα μπορούσε άραγε ποτέ ένας ακαδημαϊκός θεολόγος να γράψει με τέτοια σαφήνεια περί της καθάρσεως και της θεραπείας του νού, εάν ο ίδιος δεν είχε προσωπικά την εμπειρία της καθάρσεως η δεν την απαντούσε στο πρόσωπο κάποιου στενού του ανθρώπου; **Και η απάντηση είναι ότι ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης από παιδί βίωνε τη θεραπευτική αγωγή της καθάρσεως, του φωτισμού και του αγιασμού στο πρόσωπο της μάνας του Ευλαμπίας, της μετέπειτα μοναχής Ευλαμπίας Ρωμανίδου, στο πρόσωπο της οποίας θα αναφερθούμε στη συνέχεια.**

Οι πνευματικές του καταβολές

Ο π. Ιωάννης ήταν μικρασιατικής καταγωγής, από την Παλαιά Αραβησσό της Καππαδοκίας, και γεννήθηκε στον Πειραιά το 1927. Γράφει ο ίδιος: «Οι γονείς μου ήσαν από την Ρωμαικήν Καστρόπολιν της Αραβησσού της Καππαδοκίας, όπου εγεννήθη ο Ρωμαίος αυτοκράτωρ Μαυρίκιος (582-602), ο οποίος διώρισεν ως Πάπαν της Ρώμης τον άγιον Γρηγόριον τον Μέγαν (590-604) και ο οποίος με την σειράν του διώρισεν ως πρώτον αρχιεπίσκοπον του Καντέρμπουρι τον Αυγουστίνον (597-604). Γεννήθηκα εις τον Πειραιά, τας 2.3.1927… Έφυγα από την Ελλάδα και μετανάστευσα εις την Αμερικήν, εις τας 15 Μαΐου 1927 (εις ηλικίαν 72 ημερών) με τους γονείς μου και εμεγάλωσα εις την πόλιν της Νέας Υόρκης, εις το Μανχάταν,

εις την 46ην οδόν, μεταξύ της 2ας και της 3ης Λεωφόρου. Είμαι απόφοιτος του Ελληνικού Κολλεγίου Μπρούκλιν, Μασαχουσέτης, της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Γένλ, Διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ (School of Arts and Sciences), Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Επισκέπτης Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Αγίου Ιωάννου Δαμασκηνού του Πανεπιστημίου του Μπαλαμάντ του Λιβάνου από το 1970» [1].

Γεννήθηκε λοιπόν προσφυγόπουλο από δύο ευλαβείς γονείς, τον Σάββα, που ήταν ράφτης, και την Ευλαμπία, που ήταν οικοκυρά, αλλά και ασκήτρια. Επίσης είχε μία αδελφή, την Παρθενία. Η γλώσσα, που μιλούσαν στο σπίτι, δεν ήταν τα ελληνικά, αλλά τα τουρκικά, γιατί οι γονείς του όπως είπαμε ήταν από την καρδιά της Μικράς Ασίας, όπου η επικρατούσα γλώσσα τότε ήταν η τουρκική. Ο ίδιος έλεγε πάντοτε ότι τα ελληνικά παρέμειναν η δεύτερή του γλώσσα.

Παιδί μου, άνθρωπος άγιος με το ζόρι δεν γίνεται

Η μάνα του Ευλαμπία ήταν αυτή που καθόριζε το πνευματικό περιβάλλον της οικογένειάς της. Ήταν αυτή, που του μετέδωσε από πολύ νωρίς το ασκητικό φρόνημα. Γράφει ο ίδιος: «Θυμάμαι, που η μάνα μου μου έλεγε· ‘‘Παιδί μου, άνθρωπος άγιος με το ζόρι δεν γίνεται. Πρέπει να το θέλεις’’»! Για να προσθέσει στον λόγο της μητέρας του, «δεν μπορεί βέβαια άνθρωπος με το ζόρι να γίνει άγιος, ο καθένας πρέπει να επιλέξει τον δρόμο της ασκητικής θεραπείας».

Αυτός ο λόγος περί ασκητικής θεραπείας του πατρός Ιωάννη φανερώνει μία συνέχεια και μία εμπειρική γνώση Θεολογίας, που είχαν όλοι οι πιστοί που έφθασαν στο στάδιο του φωτισμού. Θυμάμαι, κάποτε ρώτησα τη μάνα μου τη Μηλιά· «Μάνα, τώρα που έγινες 90 ετών, τι συμβουλή θα έδινες σ᾽ εμένα το γυιό σου, που αξιώθηκα να γίνω και Επίσκοπος;» Μου απάντησε: «Να προσέχεις, γυιέ μου, να μην γύρει ο νους σου»! Δηλαδή βλέπουμε εδώ δύο πρωτινές μητέρες, μία Μικρασιάτισσα και μία Κύπρια, να κρατούν το ίδιο ασκητικό Ορθόδοξο ήθος και να σου λένε, πρόσεξε να μην περηφανευτείς, να μην πάρει ο νους σου αέρα! Όλα αυτά έχουν θεολογική αξία και βάθος. Κι όπως ξέρουμε, οι πρωτινοί άνθρωποι για να πουν μια λέξη νήστευαν σαράντα μέρες, όπως λέει ο λαός μας. Δηλαδή ο λόγος τους ήταν αποτέλεσμα φωτισμού. Αυτό σημαίνει νήστευαν σαράντα μέρες για να πουν ένα λόγο.

Αυτή, λοιπόν, η γυναίκα, η Ευλαμπία, μεγαλωμένη σε ένα τόπο με μεγάλη και βαθειά πίστη κι ως γνήσια θυγατέρα του γένους των Καραμανλήδων, των Ορθοδόξων Χριστιανών της Καππαδοκίας, από παιδί είχε ως επίκεντρο της ζωής

της τη Θεία Λειτουργία και τη νοερά προσευχή. Δώδεκα χρόνων κορίτσι έζησε τον σφαγιασμό των γονέων της από τους Τούρκους και μητέρα της έγινε η Παναγία. Η ίδια η Θεοτόκος την έβαλε κάτω από τη σκέπη της και ανέλαβε την πνευματική της ανατροφή, όπως η ίδια διηγήθηκε σε άλλες μοναχές. Η Παναγία παρουσιαζόταν και την έπιανε από το χέρι και την απομάκρυνε από τις διάφορες κακοτοπιές και ψυχικούς κινδύνους, με αποτέλεσμα από μικρή να έχει μία συνεχή επικοινωνία με τον Θεό. Και, όπως η ίδια έγραψε: «Δώδεκα χρόνων που ήμουν, η προσευχή που έκανα αυτή ήταν: Παράκληση, Εξάψαλμος, Απόδειπνο, Παλαιά και Καινή Διαθήκη. Έτσι περνούσα τον χρόνο μου. Αυτούς τους λόγους δεν τους άφηνα από το μυαλό μου νύχτα και μέρα. Κύριε Αγαθέ, τα αγαθά σου μη μου στερήσης. Από κάθε τι, να ακούω τα λόγια σου. Από απρεπή πράγματα με την βοήθειά σου, Κύριε μου, φύλαξέ με. Κύριε, κατά την εντολή σου, όπως ξέρεις εσύ. Κύριε, ο λάρυγγάς μου ο,τι λέει δικός σου να είναι. Η Βασίλισσα η Παναγία μας, με τις πρεσβείες της και των αγίων… Και από όλους αυτούς Ευλογητός είσαι εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν».

Να ξέρεις, παπάς θα γίνεις εσύ

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, η Ευλαμπία εγκαθίσταται στον Πειραιά και παντρεύεται τον συμπατριώτη της Σάββα Ρωμανίδη, με τον οποίο αποκτούν το πρώτο τους παιδί, τον Ιωάννη, τον οποίο τάζει στον άγιο Ιωάννη τον Ρώσο και το βαπτίζει στο Προκόπι της Εύβοιας. Οι δυσκολίες και η φτώχεια αναγκάζουν την οικογένεια Ρωμανίδη να μεταναστεύσει στην Αμερική το 1927. Στο νέο αυτό πρωτόγνωρο περιβάλλον η Ευλαμπία ενδυναμώνει τις προσευχές της και καλλιεργεί συνεχώς τη νοερά προσευχή, κάνοντας ταυτόχρονα πολλές μετάνοιες. Την έβλεπε μικρό παιδάκι ο π. Ιωάννης και, σαν πειραχτήρι που ήταν, της έλεγε· «Μάνα, τι κάνεις όλο μετάνοιες και μετάνοιες»; Κι εκείνη του απαντούσε· «Κορόιδευε, Γιαννάκη, κορόιδευε! Μα να ξέρεις, παπάς θα γίνεις εσύ»! Δηλαδή είχε και διορατικό χάρισμα η γιαγιούλα μέσα στην Αμερική!

Οι Προτεστάντες, βλέποντας την πίστη της Ευλαμπίας, προσπαθούσαν να την προσηλυτίσουν, διενεργώντας καθημερινές επισκέψεις στο σπίτι της. Ένα βράδυ, αποφασισμένοι να κάνουν «δικιά» τους την Ευλαμπία, την επισκέπτονται μαζικά περίπου δεκαπέντε άτομα και δεν την αφήνουν ήσυχη. Αυτή με τον λόγο της αντιστεκόταν στις προκλήσεις τους, οπόταν κάποια στιγμή τους αφήνει για λίγο μόνους και πάει στο εικονοστάσι της, κι αρχίζει να προσεύχεται στον Θεό να τη φωτίσει για να τους αντιμετωπίσει. Ξαφνικά, μια μεγάλη βοή εξέρχεται από το εικονοστάσι, την οποία μόλις άκουσαν οι Προτεστάντες εκείνοι, έφυγαν τρομαγμένοι, κι έκτοτε δεν την ξαναενόχλησαν.

Όταν η κόρη της Παρθενία παντρεύτηκε έναν ετερόδοξο κι αυτός την πήρε μαζί του στη Νέα Ζηλανδία, σηκώθηκε κι η Ευλαμπία από την Αμερική —σημειωτέον ότι οι γονείς του πατρός Ιωάννη δεν έμαθαν ποτέ αγγλικά— και πήγε στη Νέα Ζηλανδία, όπου έμεινε μαζί τους, μέχρι που κατήχησε τον γαμπρό της και τον βάπτισε Ορθόδοξο. Κι επειδή, έλεγε, το να είσαι Ορθόδοξος δεν αρκεί να είσαι βαπτισμένος, αλλά πρέπει και να κοινωνάς, διενήργησε και ίδρυσε Ορθόδοξη εκκλησία στο Christchurch, τη δεύτερη μεγάλη πόλη στη Νέα Ζηλανδία!

Αυτή η γιαγιά έχει πνευματική τηλεόραση!

Μετά την κοίμηση του συζύγου της, μετέβη στη Θεσσαλονίκη, όπου βρισκόταν ήδη ο π. Ιωάννης με την οικογένειά του, και τελικά ακολούθησε τον μοναχικό βίο, εγκαταβιώνοντας στην ιερά μονή Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στη Σουρωτή, τη μονή, που πνευματικό της καθοδηγητή είχε τον όσιο Παΐσιο τον Αγιορείτη. Η κουρά της σε μεγαλόσχημη μοναχή έγινε στις 4 Μαΐου 1973.

Πριν από ένα χρόνο, που επισκέφτηκα την εν λόγω μονή, μου ανέφερε η ηγουμένη

του μοναστηριού Φιλοθέη· «Αυτή η γιαγιά (η Ευλαμπία) καλά καλά ελληνικά δεν ήξερε, αλλά ήταν η πρώτη στις Ακολουθίες, η πρώτη στην υπακοή, και είχε αποκτήσει μεγάλο διορατικό χάρισμα. Για παράδειγμα, ο γέρο-Παΐσιος κάποιες νύχτες προσευχόταν γονατιστός στο κρεββάτι του. Και η γιαγιά Ευλαμπία από τη Σουρωτή της Θεσσαλονίκης τον έβλεπε με τα μάτια της καρδιάς —κι όχι με τα μάτια τους σώματός της— μέσα στο κελλί του τι έκανε. Κι όταν συναντήθηκαν αργότερα, του το ανέφερε. Και έλεγε με θαυμασμό ο άγιος Παΐσιος· ‘‘Κοίτα να δείς, αυτή η γιαγιά που ήρθε από την Τουρκιά και την Αμερική, να έχει και πνευματική τηλεόραση και να με παρακολουθεί τι κάνω στο Άγιον Όρος’’! Και όλες οι καλόγριες έμειναν έκπληκτες με τα χαρίσματα της γιαγιάς Ευλαμπίας».

Η Γερόντισσα Ευλαμπία εκοιμήθη οσιακά το 1980, όπως ζητούσε διαρκώς από τον Θεό: «Το όνομά μου εν βίβλω ζωής να περάσεις. Ειρηνικά χριστιανικά τα τέλη της ζωής μου δος μου...» [2] . Ο θάνατος δεν τη φόβιζε διόλου, διότι τον μελετούσε από 12 ετών, «τον θάνατο να μην βγάλω από τον νου μου Κύριε δος μου»[3] . Δεν μιλούσε ποτέ για τις πνευματικές της εμπειρίες και όταν τη ρωτούσαν έλεγε: «Έτσι όλοι οι άνθρωποι βλέπουν. Εγώ από μικρό παιδί έβλεπα Αγίους. Μου είπαν, παιδί μου, να μην λέω. Κακό και μένα, κακό και σένα» [4] . Κατά τη διάρκεια της θείας Λειτουργίας έβλεπε τους Αγγέλους και κάποτε είπε σε μια μοναχή: «Εσείς νομίζετε κοιμάμαι. Εγώ βλέπω αγγέλους, γεμάτη η Εκκλησία» [5]. Και μία άλλη φορά, την περίοδο που ήταν κατάκοιτη προς το τέλος της ζωής της ξαφνικά εμφανίστηκε μέσα στον ναό κατά τη διάρκεια της θείας Λειτουργίας ξαφνιάζοντας τις αδελφές, και όταν τη ρώτησαν πως ήρθε τους απάντησε με απλότητα: «Εμένα, παιδί μου, ο Άγιος Αρσένιος έτσι (δηλαδή σηκωτή) με ανέβασε» [6] .

Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ποια ήταν η καταγωγή του πατρός Ιωάννη Ρωμανίδη, και ειδικά τι πνευματικά γονίδια του κληρονόμησε η αγία μάνα του, που καθόρισαν καίρια τη ζωή του. Να υπενθυμίσουμε εδώ και τη σχετική θεόπνευστη διδασκαλία του οσίου πατρός ημών Πορφυρίου του Καυσοκαλυβίτου, για το πόσο τα γονίδια, δηλαδή η κυτταρική μνήμη των προγόνων μας, επηρεάζουν τα παιδιά μας, είτε θετικά, είτε αρνητικά.

*Σημειώσεις: Απόσπασμα από την ομιλία του Μητροπολίτου Μόρφου κ. Νεοφύτου που πραγματοποιήθηκε την 31η Ιανουαρίου 2017 στο πλαίσιο εκδήλωσης προς τιμή των Τριών Ιεραρχών, που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολις Λεμεσού και περιέχεται στο βιβλίο Μητροπολίτου Μόρφου Νεοφύτου, Ομιλίες, τομ. Α΄ και Β΄. Λόγοι εμπειρικής θεολογίας αγίων Πατέρων και Μητέρων, εκδ. Θεομόρφου, Αθήνα 2020.

Η φωτογραφία της Γερόντισσας Ευλαμπίας δόθηκε στον Μητροπολίτη Μόρφου κ. Νεόφυτο από την ιερά μονή Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στη Σουρωτή, τη μονή

της μετανοίας της Γερόντισσας, που πνευματικό της καθοδηγητή είχε τον όσιο Παΐσιο τον Αγιορείτη.

Παραπομπές

[1] Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου Βλάχου, Εμπειρική Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας κατά τις προφορικές παραδόσεις του π. Ιωάννου Ρωμανίδη, τομ. Α΄, (εκδ.) Ιερά Μονή Γενεθλίου της Θεοτόκου, Λεβαδειά ²2011, σσ. 24-25.

[2] Πρωτοπρεσβυτέρου Λάμπρου Φωτόπουλου, «Η Γερόντισσα Ευλαμπία Ρωμανίδου», Αθήνα 2003

[3] ο.π.

[4] ο.π.

[5] ο.π.

[6] ο.π.